

LBRIS

We know
books

Mircea Petean

TRILOGIA LIGURĂ

Prefață de Ioan Holban
Postfață de Ștefan Borbély

LIMES
2022

CUPRINS

Prefață – *Casa din vis* (Ioan Holban) / 5

CATEDRALA DIN AUZ. Poeme ligure	15
ARGUMENT	5
'NEAȚA	17
xxx (<i>stau pe scaun prins în ham</i>).....	19
xxx (<i>mi-a trecut prin auz un pescăruș muribund</i>).....	21
xxx (<i>dimineața ligure e anunțată triumfal</i>)	22
xxx (<i>încetul cu încetul</i>)	23
xxx (<i>vraja – asta e rostirea</i>)	24
xxx (<i>asta e – ziua ne coacem trupurile la soare</i>)	25
xxx (<i>ieri noapte – de pildă – am visat-o pe Ștefi</i>).....	26
xxx (<i>azi-noapte m-a muncit până la epuizare</i>).....	27
xxx (<i>toată lumea fotografiază</i>).....	29
xxx (<i>minte cu aerul că spune adevărul</i>)	30
xxx (<i>Nicanor e numai ochi și urechi</i>).....	31
xxx (<i>stau pe ghizdul Turnului lui Andrea Doria</i>).....	32
xxx (<i>un băiețandru cu părul căzut pe ochi</i>).....	33
xxx (<i>la Răsărit tremurul</i>).....	34
xxx (<i>să te naști aed și să mori lichea</i>).....	35
xxx (<i>Doamne</i>)	36
xxx (<i>scriu</i>)	37
xxx (<i>rătăcesc pe mare ascultând goana valurilor</i>) ...	38
xxx (<i>Marea Liniștii interioare</i>).....	39
xxx (<i>zăvorâte case de piatră</i>).....	40
xxx (<i>când am sosit noi</i>)	42
xxx (<i>ne plimbam pe faleza înaltă</i>)	44
xxx (<i>aproape ori de câte ori ies în peisaj singur</i>).....	45
xxx (<i>ne așezăm la coadă</i>)	46
SEARĂ BUNĂ.....	49
xxx (<i>hoții de vise există</i>)	51
xxx (<i>mi se întâmplă tot mai des</i>)	52

xxx (primul îi aterizase pe genunchiul drept).....	53
xxx (trăise o viață în pântecul Trabantului).....	54
xxx (la început își pierduse echilibrul)	55
xxx (deși își dorise nespuse ca dinții să-i crească)	56
xxx (sunt poeme scrise la morgă).....	57
xxx (Marian vorbește rar și încet).....	58
xxx (a convocat la o ședință extraordinară).....	59
xxx (fu cutremur mare).....	60
xxx (îndrăgostit de literatură trebuie)	61
xxx (când nu sunt împreună).....	62
xxx (când nu îl doare în ceafă)	63
xxx (ea riscă să crape sufocată)	64
xxx (sub presiune fierb textele).....	65
xxx (caut locul în care textul nu este încă)	66
xxx (o placă de beton armat între bălțile).....	67
xxx (tânărul filosof balada pe străzile urbei la braț) .	68
xxx (Nicanor ultimul om).....	69
xxx (victima își poartă călăul).....	70
xxx (o toamnă întreagă îi fu dat să viețuiască)	71
xxx (tata și mama se opintesc)	72
xxx (fiul își izbește tatăl)	73
xxx (adevăr grăiesc vouă)	74
LUMINĂ DE AUGUST.....	75
AUGUST LIGHT	75
LUMIÈRE D'AOÛT	75
LUCE D'AGOSTO.....	75
NEROSTITELE. Noi poeme ligure	99
Autodenunț.....	101
xxx (sunt Maria, născută undeva în românia).....	103
Denunț.....	105
xxx (cartea de fier din epoca de aur).....	107
xxx (probabil că toată literatura lumii nu e decât) ..	108
xxx (da, e adevărat, sunt cea fără de chip)	110
xxx (luna albă în plină zi)	111
xxx (un copac cu flori).....	112
xxx (când nu e dora e minodora).....	114
xxx (alteori în grota rostirii lăuntrice răsună).....	115

xxx (apropo de unicul său fiu ce pot să spun)	116
xxx (în fond, cine ești tu, Maria?).....	117
xxx (dar nu despre mine e vorba).....	119
xxx (o dată pe lună sunt liberă să fac ce vreau)	120
xxx (tra-la-li-lu tru-li-lu-la-n pa-li-lu-la)	121
xxx (am un respect deosebit pentru degustătorii)	122
xxx (apropo de domnul suspomenit).....	123
xxx (mă spălam pe mâini fără să mă uit în oglindă) 124	
xxx (zilele mele sunt egale).....	125
xxx (că întotdeauna am fost așa)	127
xxx (omul din spatele camerei se află în cameră)	128
xxx („patru” – zice omul din spatele camerei).....	124
xxx (aseară am ieșit din nou singură).....	130
xxx (unii se trezesc cu o idee-n cap).....	131
xxx (praful a înflorit în odăile minții – aud deunăzi)132	
xxx (ar fi putut fi tatăl meu)	133
xxx (uneori, când mă lovește dorul)	134
xxx (sunt de câțiva ani aici)	135
xxx (ce se-aude? ce se-aude?).....	136
xxx (veghea mea nu este veghe)	138
xxx (toate lucrurile sunt acolo unde sunt).....	139
xxx (mă surprind adesea, în momentele dificile).....	140
xxx (da, e adevărat, sunt câțiva ani).....	142
xxx (ziceam că o dată pe lună sunt învoită să ies)....	144
xxx (vântul urlă și ploaia răpăie în nopte)	145
xxx (de obicei marea e calmă ca o baltă)	146
xxx (divizia întâia infanterie va fi comasată).....	147
xxx (departe de vorbăria).....	148
xxx (aproape ori de câte ori ies afară singură).....	145
xxx (nerostit)	150
xxx (ambrosio nu e dublul nimănuio	151
xxx (uneori)	153
xxx (apropo de televizor)	154
xxx (de atâta amar de vreme în preajma).....	
155	
xxx (uneori am sentimentul că).....	157

xxx (oameni în dans).....	158
xxx (azi-noapte m-am trezit speriată)	159
xxx (e un miracol să împing la căruciorul acesta) ...	160
xxx (citesc în cartea unui poet român contemporan)	161
xxx (șade cuminte-n sicriul închis).....	162
xxx (aș putea adăuga faptul că sicriul).....	164
Epilog.....	165
xxx (în măsura în care ceilalți rostesc vorbe).....	167
Enunț	169
Un balcon deasupra mării	171
MAI VORBIM.....	175
Alte poeme ligure	175
Prima parte	177
*** (energia copiilor se consumă frenetic)	179
*** (e la nave va).....	180
*** („am mai scris o poezie”).....	181
*** (pe o limbă de nisip)	183
*** (scriu și în preajma mea se adună)	184
*** (brațul uriașei macarale abandonate).....	185
*** (groapa se sapă singură)	186
*** (rămășițele sărbătorii oamenilor muncii).....	187
*** (rostitele și nerostitele).....	188
*** (fanfara a tăcut)	189
*** (cu acoperișul turtit de mușchiul verde).....	190
*** (era o pitică uscată).....	192
*** (atâtea firme de avocați notari executori)	193
*** (plouă pe mare)	194
Partea a Doua	197
NINGE ARDELENEȘTE PE TĂRÂM LIGUR.....	199
ELANII FANTOMĂ	201
JUFA ȘI PUFU.....	203
POEZIA.....	206
DE CE-AȘ FI TRIST?	208
FESTIVAL DE POEZIE	210
POEMA ȘI MUZA.....	211
NICI MUZA, NICI POEMA	212
ÎNDURARE	213

<i>BREAKING NEWS</i>	215
<i>NOI APARIȚII ȘI DISPARIȚII</i>	216
<i>ÎNTR-UN TURN</i>	218
<i>BILANȚ</i>	219
<i>Partea a treia</i>	223
<i>CORABIA „PIRAȚILOR”</i>	225
<i>CORABIA NEBUNILOR</i>	229
<i>O ZI DIN VIAȚA MAESTRULUI GRĂDINAR</i>	231
<i>LA O EXPOZIȚIE</i>	233
<i>DISPARIȚIA ȘI FARMECUL EI</i>	237
<i>PRIMA DIMINEAȚĂ A NOULUI AN</i>	244
 Postfață (Ștefan Borbély).....	 249
 <i>REFERINȚE CRITICE</i>	 267

CATEDRALA
DIN AUZ¹
Poeme ligure

---

¹ Limes, 2012, ediția a doua, 2014.

LBRIS

We know
books

'NEAȚA

* * *

stau pe scaun prins în ham
în avionul cu destinația Barcelona
la geam stau (deși rareori dorm *la perete*
unde mă simt ca-n cavou)
motoarele vuiesc asurzitor
un copil țipă un altul plânge cu sughițuri
foșnetul conversației deprinderea regulilor
supunerea la reguli cuminenția bine jucată
atât de bine încât o biată metaforă
cu totul inofensivă
ar exploda cu forța unei bombe adevărate
dar câți Doamne nu aleargă pe zeci de pagini
dar ce zic – sute mii enșpe mii – pe urmele ei
înarmați până-n dinți cu haite de câini la-ndemână
și gonaci tineri ignoranți sangvinari în solda lor
motoarele vuiesc asurzitor mi-e teamă să nu sară de la loc
toate niturile șandramalei și nouă să ni se desfacă toate
sinapsele

cad

cad

cad

în abisul tăcerii rostind neîncetat rugăciunea inimii

în liniștea din pântecul păsării de aluminiu răcoarea
fierbinte a rostirii are frăgezimea pâinii calde
abia scoasă din cuptor

cei din neamul lui Pită Caldă din Jucu Nobil erau blânzi
harnici și discreți Margareta nu era altfel
ba avea și alte atuuri cum ar fi albeața pielii
pe umeri pletele-i șatene curgeau râu
vorbea domol în timp ce râdea cu mărgелеle ochilor
ar fi putut fi chiar nevasta lui Nicanor
dacă acela ar fi câștigat pariul cu celălalt competitor
pariul constând în lectura integrală a *Capitalului*
n-a fost capabil a abandonat după primele rânduri
dar nici celălalt n-a fost mai breaz
așa încât câștigă un al treilea
cum se întâmplă de obicei în astfel de situații
un coleg de-al ei de la ASE care n-a simțit niciodată nevoia
de a citi *Capitalul* nici măcar ca să-l poată combate
convins din start de superioritatea economiei socialiste
ce s-o fi ales de ei în jungla economiei de piață
în care ne-am trezit cu toții numai Dumnezeu știe

cum va fi reușit să-l rabde să-și apropie trupul gol
de pielea lui e o mare minune – vorba mamei –
care crede că cea mai bună definiție a iubirii aceasta e –
o atingere ca și imposibilă între pielea dumnealui
și pielea dumneaei

o
dumnezeiască era aroma pâinii calde abia scoasă din cuptor
și cât de îmbietoare crusta rugoasă și ruginie a rusnoiiului

asta e – în vreme ce zeii se nutresc cu lumină și ambrozie
eu trebuie să mă mulțumesc cu sandvișul de plastic
și berea călâie

la început a fost Cuvântul și Cuvântul era unduire de sunete
și tăceri
și energia eliberată din ciocnirea lor e la originea tuturor
văzutelor și nevăzutelor
și la ce bună scrierea
dacă nu are ceva din frisonul rostirii dintâi

* * *

mi-a trecut prin auz un pescăruș muribund
tocmai mă trezisem dintr-un vis furibund
s-a prăbușit în iarba arsă cu țipete stinse
mi-am ridicat de pe pernă pletele ninse

m-am dus în bucătărie să-mi pun de-o cafea
moartea cotidiană în preajmă se petrecea
uite-așa lumina dimineții ligure
despre mesagerul nopții face vorbire

și întorcând paginile cărții vorbite
cu tandrețe și precauții infinite
zic – nimic am fost și nu va rămâne nimic
din noi – apoi tac făcându-mă tot mai mic

ce-aș putea adăuga ar fi atâta doar –
în marea cacofonie universală
o notă falsă ai putea rămâne măcar
dacă zeul în bunătatea-i colosală

s-ar îndura de tine

* * *

dimineața ligură e anunțată triumfal
de zgomotul jaluzelelor ridicate

colina din fața apartamentului copiilor e plină de salcâmi
și alte esențe tipic mediteraneene
acolo îl văd în fapt de zi pe un ins dezbrăcat până la brâu
cum face eforturi de a reda agriculturii cele câteva palme
de pământ sărac arid tare ca betonul plin de pietre
și de rădăcini slujindu-se de sapă hârleț roabă și târnăcop

cântă zeiță efortul civilizator al ligurului
care sapă în piatră seacă
în vreme ce la noi pământul mănos a ajuns pârloagă

cântă zeiță minunea apariției teraselor și straturilor pline
de verdețuri pătlăgele vinete și roșii viță-de-vie
rozmarin fave și bostani
în vreme ce la noi în cernoziom cresc doar buruieni și scaieți

ca un bun descendent al dacilor liberi
îmi încep ziua cu o linguriță de miere
și o ceașcă zdravănă de cafea
apoi aștept să se trezească ai mei
și odată cu ei să înflorească miraculos salcâmi rostirii

* * *

încetul cu încetul
în anii din urmă pe măsură ce
pierdui din voluptatea scrisului
exacerbată de pofta nebună de literă plumbuită
dobândii voluptatea rostirii

în marginea ei când nici nu te-aștepți se cască abisul tăcerii

un copil – același căruia îi plăcea să așeze bănuți pe șine
și să-i contemple calzi turțiți în palmă după ce trenul trecuse
peste ei cu toată greutatea vagoanelor sale –
aruncă pietre și ascultă cu urechea ecoul din adâncuri

* * *

vrajă – asta e rostirea
să vrăjești privind ochii și chipul străluminat al celuilalt
să te lași vrăjit

cețuri luminoase plutesc pe văile și înălțimile minții
într-un halou sonor se prăjește inima
ai mei urcă senini pe scara în formă de melc
din turnul trupului meu copt la soare

din când în când ba unul ba altul face legământul tăcerii
și atunci peste creierii mei se lasă întunericul

* * *

asta e – ziua ne coacem trupurile la soare
apoi ni le stingem în apele golfului
iar noaptea – drept compensație –
în mintea pustie năvălesc cohorte de vise

ar fi material destul pentru câteva piese de teatru
câteva romane ori măcar câteva proze scurte
dacă te-ai osteni să le scrii

dar pe tine te ostenește numai *gândul* scrierii
tu te-ai lăsat sedus de voluptatea rostirii
tu ai trecut de multișor pe literatură orală

* * *

ieri noapte – de pildă – am visat-o pe Ștefi
plecase într-o plimbare pe Dealul dinspre Apus
din Jucu Nobil
pe dealul cu fuiorul și nu se mai întorcea
o sunam pe mobil și ea nu răspundea
o strigam și ea nu dădea semne că mă aude
și în tot acest timp apele râului se umflaseră
îmi ajunseseră până la glezne
urcau deasupra genunchilor până la șolduri
îmi ajungeau la gât
mi se apropiau de buze
atunci m-am trezit țipând de-adevăratelea
learcă de sudoare

să ajungi a fi răsfățat de copii
iată de ce spectrul bătrâneții nu mai e chiar atât
de înspăimântător

* * *

azi-noapte m-a muncit până la epuizare
același vis
un vis ce părea că nu se mai sfârșește

aș fi vrut să mă scol și să-l transcriu imediat
dar adevărul e că pierdusem plăcerea
scrisului nici măcar pe aceea a rostirii
nu o mai aveam încet-încet deprinsesem –
cum m-am mai exprimat – gustul tăcerii

se făcea că începusem o carte în vis
pe care continuam s-o scriu în realitate
cartea din vis se prelungea miraculos în realitate
sau invers nu mai știu precis
cert e că mă aflam pe un prag și-l treceam
cu o ușurință uimitoare

dincolo de prag ședea un ins
care ținea în brațe un șarpe
e șarpele psihopomp – zicea
iar eu am recunoscut în el pe hermeneutul
mitolog pe mitograful care vorbind odată despre
Parcursul poeziei române de la originile sale obscure
la obscuritatea lui Mircea Petean s-a pierdut

În hățişul pădurii pe care comuniştii o plantaseră
pe văile și colinele secolului trecut
și eu și-ai noștri ne-am grăbit să-l dăm dispărut
ca și când ar fi fost înghițit de tentaculele caracatiței totalitare